

فرهنگستان

فرهنگستان

رئیس‌جمهور ایران پس از سفر به تاجیکستان، روز گذشته برای دیدار با ولادیمیر پوتین و امضای معاهده جامع راهبردی ۲۰ ساله عازم مسکو شد. این معاهده که نتیجه سه سال رایزنی و تعامل میان مقامات دو کشور است، شامل یک مقدمه و ۴۷ ماده بوده و زمینه‌ساز تعمیق همکاری‌های تهران و مسکو در حوزه‌های مختلف خواهد بود. مراسم امضای این توافق روز جمعه در کاخ کرملین، با حضور مسعود پزیشکیان، رئیس‌جمهور ایران و ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه برگزار شد. این سند همکاری که جایگزین توافق پیشین میان دو کشور در سال ۲۰۰۱ میلادی می‌شود، نشان‌دهنده رویکرد جدید ایران و روسیه در مسیر تقویت روابط دو جانبه و تنظیم راهبردی همکاری‌های بلندمدت است. ایران پیش‌نویس اولیه این سند را تهیه و پس از بررسی‌های لازم به طرف روس ارائه کرد. طی دو سال و نیم مذاکرات فشرده، اصلاحات متعددی روی این پیش‌نویس انجام شد تا در نهایت متن نهایی آن مورد توافق دو کشور قرار گیرد. مفاد این توافق طیف گسترده‌ای از موضوعات از جمله در حوزه همکاری‌های اقتصادی، تصمیم‌گیری در مجامع بین‌المللی، انرژی، مسائل دفاعی، محیط‌زیست، مبارزه با تروریسم، دریای خزر، پول‌شویی، جرایم سازمان‌یافته و انرژی هسته‌ای را شامل می‌شود. علاوه بر این، به‌طور ویژه به همکاری‌های فناوری، امنیت اطلاعات و سایبری نیز پرداخته شده است. پیش از این، ایران و روسیه در سال ۲۰۰۱ توافقنامه‌ای جامع امضا کردند که مدت آن ۲۰ سال بود و در سال ۲۰۲۱ به پایان رسید. این توافق برای پنج سال دیگر تمدید شد، اما با توجه به شرایط جدید و نیاز به توسعه روابط، دو کشور تصمیم گرفتند که سند همکاری را به‌روزرسانی و گسترش دهند.

شیرگاز بازمی‌شود

در بخش انرژی، هم منابع فسیلی و هم انرژی‌های نوین مورد توجه قرار گرفته‌اند. در همین راستا کاظم جلالی، سفیر ایران در روسیه اعلام کرد مقامات مربوطه در این زمینه با یکدیگر در تماس هستند. سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه نیز ۲۵ دی‌ماه در برنامه‌ای تلویزیونی به بحث صدور گاز روسیه به ایران و انتقال گاز روسیه از ایران اشاره کرد و گفت: «این موضوع می‌تواند ایران را به هاب انرژی در منطقه تبدیل کند.» مذاکراتی برای کشیدن لوله‌های گازی صورت می‌گیرد و یکی از پروژه‌های مهم بین دو کشور است که اجرای آن هم سناریو تحریمی روسیه توسط کشور های اروپایی در زمینه ورشکسته کردن صنعت انرژی روسیه به‌ویژه در زمینه انتقال گاز را با چالش مواجه کرده‌ه و ایران را به مسیر کردینور انرژی باز می‌گرداند. تحقق این امر حتماً نیاز صناعی دولت‌های غربی به‌ویژه اروپا را که در تقابل سیاسی و نظامی با روسیه قرار دارد، در پی خواهد داشت.

معاهده ۲۰ ساله ۳۰ حوزه را پوشش می‌دهد

معاهده جامع راهبردی ایران و روسیه تنها نشان‌دهنده یک تحول جدید در روابط دو کشور است، بلکه بر استمرار تاریخی همکاری‌های تهران و مسکو نیز تأکید دارد. در این توافق، به قراردادهای ۱۹۲۱، ۱۹۴۰ و ۲۰۰۱ که میان ایران و اتحاد جماهیر شوروی و سپس روسیه امضا شده بود، استناد شده است. این استناد نشان می‌دهد اگرچه این معاهده یک گام روبه جلو محسوب می‌شود، اما در امتداد همکاری‌های تاریخی دو کشور قرار دارد و زمینه‌های همکاری گذشته را تکمیل و به‌روز می‌کند. یکی از ویژگی‌های برجسته این معاهده، گسترده‌گی حوزه‌های همکاری است.

پزشکیان و پوتین بر سر نسخه به‌روز شده معاهدات قبلی به توافق رسیدند

مهم‌ترین بخش توافق شاید اجرای یک ایده گازی جدید باشد که موجب خشم اروپایی‌ها خواهد شد

معاهده‌های برای دوران ترامپ

برخلاف توافقات گذشته که بیشتر بر جنبه‌های اقتصادی و امنیتی متمرکز داشتند، این سند طیف وسیعی از همکاری‌های دو جانبه را در بر می‌گیرد. بر اساس این توافق، ایران و روسیه در ۳۰ زمینه مختلف، از جمله تجارت، حمل‌ونقل، کشاورزی، انرژی، دفاعی، فناوری، امنیت سایبری، محیط‌زیست، رسانه، ورزش، همکاری‌های فرهنگی و بسیاری دیگر، همکاری خواهند داشت.

حوزه‌های جدیدی برای همکاری تعریف شد

یکی دیگر از ویژگی‌های مهم این معاهده، گنجانند موضوعاتی است که در اسناد قبلی همکاری میان ایران و روسیه وجود نداشتند. برای مثال، همکاری‌های مرتبط با مدیریت منابع آب و امنیت سایبری از جمله حوزه‌های جدیدی‌اند که در این توافق لحاظ شده‌اند. همکاری‌های فضایی و علمی از دیگر مواردی است که به معاهده جدید اضافه شده و می‌تواند زمینه‌ساز پیشرفت‌های فناوری برای هر دو کشور باشد. علاوه بر این، همکاری در زمینه‌های فرهنگی، ورزشی و رسانه‌ای نیز در این سند دیده شده است. همکاری‌های استانی و پارلمانی نیز بخشی از این معاهده است که می‌تواند ارتباطات میان بخش‌های مختلف دو کشور را تسهیل کند.

رقابت گمرکی بین ایرانی‌ها و روس‌ها

در حوزه اقتصادی، این معاهده زمینه‌ساز تسهیل تجارت و حمل‌ونقل میان دو کشور خواهد شد. همچنین در بخش کشاورزی و امنیت غذایی، ایران و روسیه توافق کرده‌اند که همکاری‌های خود را در زمینه تأمین و صادرات مواد غذایی گسترش دهند. این موضوع در شرایطی که تحریم‌های غرب بر هر دو کشور فشار وارد کرده، اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. از سوی دیگر، توافق در حوزه گمرکی و رقابت منصفانه میان شرکت‌های ایرانی و روسی نیز بخشی از این معاهده است که می‌تواند به بهبود تجارت دو جانبه کمک کند. در زمینه همکاری‌های بین‌المللی، این معاهده بر تعاملات دو جانبه در سازمان‌های مهمی مانند گروه بریکس، سازمان همکاری شانگهای و اتحادیه اقتصادی اوراسیا تأکید دارد. ایران که به‌تازگی به عضویت رسمی شانگهای و بریکس درآمده، تلاش دارد از این بستر برای تقویت تعاملات اقتصادی و سیاسی خود بهره‌برد. همکاری با روسیه در این نهادها می‌تواند موقعیت ایران را در سطح بین‌المللی تقویت کرده و به افزایش نقش آفرینی در معادلات جهانی کمک کند.

باب همکاری مشترک

در مقابله با تحریم‌های یکجانبه باز شد

یکی از ویژگی‌های مهم معاهده جامع راهبردی ایران و روسیه، تعهد دو کشور به مقابله مشترک با اقدامات قهرآمیز یکجانبه، به‌ویژه تحریم‌های تجمیلی از سوی کشور های غربی است. این در حالی است که در توافق پیشین که در اسفند ۱۳۷۹ (۲۰۰۱ میلادی) میان دو کشور به امضا رسیده بود، چنین بندی وجود نداشت. این تغییر نشان‌دهنده تحول در نگاه راهبردی تهران و مسکو به همکاری‌های اقتصادی و سیاسی، با هدف کاهش اثرات تحریم‌های غربی است. همچنین در این سند، به همکاری‌های ضدتروریستی نیز اشاره شده است. این امر می‌تواند زمینه‌ساز تعامل بیشتر میان دو کشور در حوزه‌های امنیتی و اطلاعاتی شود.

دو کشور به تمامیت ارضی یکدیگر متعهد شدند

یکی از مفاد مهم معاهده جامع راهبردی ایران و روسیه، تعهد دو کشور و احترام به

تمامیت ارضی یکدیگر و پرهیز از هرگونه اقدام که به نقض حاکمیت ملی طرف مقابل منجر شود، است. در این چهارچوب، دو طرف توافق کرده‌اند که اگر یکی از آن‌ها مورد حمله نظامی قرار گیرد، طرف دیگر از انجام اقداماتی که به تجاوز کمک کند، خودداری کرده و قلمرو خود را برای اقدامات مخرب یا تجاوز طرف ثالث در اختیار نخواهد گذاشت. لزوم گنجانند چنین متنی به معاهده به‌ویژه در شرایطی که امارات در حال جعل تاریخ در مورد حاکمیت جزایر ایرانی است، امری ضروری محسوب می‌شود. در حوزه نظامی، این معاهده بر همکاری‌های دفاعی و امنیتی تأکید دارد، برگزاری رزمایش‌های مشترک دو جانبه و مرکب میان نیروهای نظامی دو کشور از جمله موضوعاتی است که در این سند به آن اشاره شده است. این رزمایش‌ها می‌تواند با هدف افزایش هماهنگی و تبادل تجربیات در مقابله با تهدیدات مشترک انجام‌شود. همچنین، همکاری در زمینه آموزش نیروهای مسلح و تبادل تجربیات نظامی از دیگر موارد ذکر شده در این توافق است. این همکاری‌ها می‌تواند شامل آموزش‌های تخصصی، انتقال فناوری‌های دفاعی و توسعه توانمندی‌های نظامی دو کشور باشد. با این حال، جزئیات این همکاری‌ها در این معاهده مشخص نشده و قرار است در تفاهم‌نامه‌های جداگانه مورد بررسی و توافق قرار گیرد.

بدون ایجاد زیرساخت وجدیت در عمل

معاهده جامع راهبردی ایران و روسیه ظرفیت‌های گسترده‌ای برای همکاری‌های اقتصادی میان دو کشور ایجاد می‌کند. با این حال، بهره‌گیری کامل از این ظرفیت‌ها نیازمند فراهم شدن زیرساخت‌های لازم و برنام‌ریزی دقیق است. صرف امضای یک معاهده به‌تنهایی نمی‌تواند تضمین‌کننده رشد اقتصادی و توسعه روابط تجاری باشد، بلکه تحقق اهداف این سند نیازمند اقداماتی عملی و ایجاد بسترهای مناسب برای اجرای توافقات است. یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی اجرای این معاهده، نبود زیرساخت‌های کافی برای توسعه صادرات و حمل‌ونقل است. ایران در تلاش است تا صادرات غیرنفتی خود را افزایش دهد و از ظرفیت بازار روسیه بهره‌برد، اما بدون بهبود شبکه‌های حمل‌ونقل، توسعه بندر، گسترش مسیرهای ریلی و جاده‌ای و تقویت ساختارهای گمرکی، این هدف به‌سختی محقق خواهد شد. اگرچه در این معاهده بر همکاری‌های حمل‌ونقل و تسهیل تجارت تأکید شده است، اما اجرای این بندها نیازمند سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی دقیق از سوی هر دو کشور است. یکی دیگر از موانع اصلی در بهره‌برداری از ظرفیت‌های این توافق، چالش‌های بانکی و مالی است. با توجه به تحریم‌های غرب علیه ایران و روسیه، انجام مبادلات مالی میان دو کشور پاشندواری‌هایی همراه است. برای رفع این مشکل، باید مکانیسم‌های مالی جایگزین مانند استفاده از ارزهای ملی، ایجاد بانک‌های مشترک یا بهره‌گیری از سیستم‌های پرداخت جایگزین مورد توجه قرار گیرد. در کنار این چالش‌ها، باید انتظارات از معاهده نیز واقع‌بینانه باشد. این توافق، چهارچوبی برای همکاری‌های آینده است، اما تحقق کامل آن نیازمند زمان و اقدامات عملی از سوی هر دو کشور است. برخی از مفاد این توافق ممکن است سال‌ها طول بکشد تا اجرایی شوند و نباید انتظار داشت که فرای امضای سند، تمامی مزایای آن به‌سرعت محقق شوند. دولت و بخش خصوصی باید به‌صورت تدریجی و هدفمند، ظرفیت‌های این معاهده را به مرحله اجرایی‌رسانند و از فرصت‌های ایجادشده به‌صورت اصولی استفاده کنند. در مجموع، معاهده راهبردی ایران و روسیه یک فرصت مهم برای گسترش روابط اقتصادی و تجاری است، اما موفقیت آن به اقدامات عملی، ایجاد زیرساخت‌های لازم و برنامه‌ریزی منطقی بستگی دارد.

روسیه‌صادر می‌شود کالا هایی‌اند که نیازمند ظرفیت‌های سردخانه‌ای‌اند، مانند صیفی‌جات و میوه‌هایی مانند مرکبات.» اقبالی توضیح داد این کالا‌ها نیازمند واقعی‌جات و میوه‌هایی همچون این، دچار تغییر و تحول نمی‌شود. بنابراین، باید این‌گونه مسائل را به‌طور متفاوت در نظر بگیریم.» او افزود: «این‌گونه معاهدات اساساً بر اساس چهارچوب سیاست خارجی کشور که شامل احترام به قواعد بین‌الملل، یکپارچگی و تمامیت‌ارضی کشورها، عدم مداخله در امور داخلی کشورها و احترام به حاکمیت همه کشورها است، شکل می‌گیرد.» اقبالی تصریح کرد: «لذا بعید به نظر می‌آید که این سند موجب تغییرات اساسی در سیاست‌ها و رویکردهای جمهوری اسلامی ایران در موضوعاتی مانند کریمه و دیگر مسائل باشد.»

سند جدید به معنی تغییر در سیاست خارجی ایران نیست

این کارشناس مسائل اوراسیا در ادامه توضیح داد: «این سند جدید در واقع تغییری اساسی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ایجاد نخواهد کرد و به‌عنوان یک شیفت پارادایم در سیاست خارجی کشور مطرح نمی‌شود. به گفته وی، اصول و مبانی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران مشخص و به‌وضوح در قانون اساسی تعیین شده است. در نتیجه جمهوری اسلامی ایران سیاست خارجی خود را براساس این اصول تنظیم کرده است.» وی همچنین بیان کرد: «در دولت‌های مختلف اولویت‌هایی در بخش‌های مختلف سیاست خارجی مورد توجه قرار گرفته است، مانند موضوعاتی همچون سیاست همسایگی، ارتباط با همسایگان و توازن در سیاست خارجی. این روند در دولت چهاردهم نیز ادامه خواهد داشت. در دولت جدید بحث توازن در سیاست خارجی که آقاي دکتر پزشکیان نیز به آن اشاره کرده‌اند، در سه بعد روسیه، چین و اروپا مورد توجه قرار دارد.» علی بمان اقبالی تأکید کرد: «این رویکرد و روند دنبال‌شده کاملاً منطبق با اصول اساسی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.» وی سپس به روابط جمهوری اسلامی ایران و روسیه اشاره کرد و توضیح داد روابط دو کشور دارای ویژگی‌های خاص خود است. وی معتقد است روابط هر کشور با دیگری به‌ویژه براساس شرایط خاص و مولفه‌های اقتصادی تنظیم می‌شود. در این زمینه اسنادی که روسیه با کشورهای دیگر امضا کرده‌اند اگرچه دارای وجه اشتراکی‌اند، اما ویژگی‌های اختصاصی و خاص خود را دارند که مربوط به روابط خاص هر کشور با دیگران است. وی افزود: «روابط جمهوری اسلامی ایران با فدراسیون روسیه نیز ویژگی‌های خاص خود را دارد که احتمالاً در روابط روسیه با کشورهای دیگر که این سند را امضا کرده‌اند، وجود ندارد.»

سند همکاری ۲۰ ساله توسط ایران تدوین وبه روسیه ارائه شد

در ادامه، اقبالی به سیاست‌های دو کشور اشاره کرد که در حال حاضر، ایران و روسیه سیاست مقابله با غرب را دنبال می‌کنند و مخالف نظم تک‌قطبی‌اند وی توضیح داد: «دو کشور طرفدار یک نظم جهانی جدیدند که می‌توان آن را نظم چندقطبی یا نظامی جدید دانست که دنیا به سمت آن حرکت می‌کند.» علی بمان اقبالی همچنین به تأسیس سازمان‌های جدید و تأسیساتی مانند سازمان

معاهده ۲۰ساله با روسیه برخلاف معاهده باچین توافق قانونی و الزام‌آور محسوب می‌شود

معاهده جامع راهبردی ایران و روسیه، برخلاف برخی اسناد همکاری دیگر، یک توافق قانونی و الزام‌آور برای دو طرف محسوب می‌شود. به همین دلیل، پس از امضای رؤسای جمهور دو کشور، این معاهده نیاز به تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان دارد تا به یک سند لازم‌الاجرا تبدیل شود. این روند قانونی تفاوت اساسی این معاهده با قرارداد ۲۵ ساله ایران و چین است، زیرا توافق با چین یک سند همکاری با اعلامیه بود که تعهدات الزام‌آور برای دو طرف ایجاد نمی‌کرد و نیازی به تصویب مجلس نداشت. اما معاهده جدید ایران و روسیه، به‌عنوان یک سند حقوقی معتبر، باید مراحل قانونی داخلی را طی کند. این معاهده که دارای ۲۰ سال اعتبار است، امکان تمدید برای پنج سال دیگر را نیز دارد. با توجه به تجربه همکاری‌های گذشته، این توافق می‌تواند به‌عنوان یک نقشه راه بلندمدت برای روابط ایران و روسیه عمل کند. امضای این معاهده نشان‌دهنده ورود روابط ایران و روسیه به مرحله‌ای جدید و پیشرفته‌تر است. این توافق نه‌تنها در تقویت همکاری‌های دو جانبه نقش کلیدی خواهد داشت، بلکه می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد الگویی برای همکاری‌های مشابه میان ایران و دیگر کشورها نیز باشد.

رژیم حقوقی دریای خزر به دلیل عدم تصویب در مجلس در این معاهده جای نگرفت

از آنجایی که کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر هنوز در مجلس ایران تصویب نشده و هرگونه اشاره‌ای به حقوق دریایی باید بدون ارجاع به کنوانسیون فوق بود و این کنوانسیون نیز نمی‌تواند در متن معاهده مشترک جدید جای بگیرد. این کنوانسیون که در سال ۱۳۹۷ میان پنج کشور ساحلی دریای خزر (ایران، روسیه، آذربایجان، ترکمنستان و قزاقستان) امضا شده، هنوز در مجلس شورای اسلامی ایران به تصویب نرسیده و بر اساس مفاد آن، لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون مستلزم تصویب همه کشورهای عضو است. تاکنون چهار کشور به غیر از ایران، روند تصویب پارلمانی را تکمیل کرده‌اند، اما از آنجا که این سند هنوز در ایران نهایی نشده و از نظر حقوقی لازم‌الاجرا نیست، تا زمان طی شدن مراحل قانونی، از گنجانند آن در سند راهبردی باید خودداری شود. پس از تکمیل فرایند تصویب داخلی، هرگونه همکاری در چهارچوب رژیم حقوقی دریای خزر، براساس توافقات قطعی و لازم‌الاجرا خواهد بود اما تا آن زمان درج کنوانسیون نیمه‌تمام در سندی ازآرام می‌تواند تهدیداتی ایجاد کند که هنوز از نظر حقوقی به رسمیت شناخته نشده‌اند. به همین دلیل نیز یکی از موضوعات مورد اختلاف در جریان تنظیم این معاهده، درج کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر در متن توافق بود. با این حال، ایران این درخواست را نپذیرفت؛ چراکه این کنوانسیون هنوز در مجلس شورای اسلامی تصویب نشده است.

موضع ایران در این زمینه بر اصل استوار است که تا زمانی که یک سند بین‌المللی به تأیید نهایی نرسیده و اجرایی نشده است، نباید در سایر معاهدات مورد استناد قرار گیرد. از این رو، ایران ضمن حفظ موضع خود درباره رژیم حقوقی دریای خزر، در این معاهده به کنوانسیون مذکور اشاره نکرد. بااین حال، ایران برای دفاع از حقوق خود در دریای خزر، در این معاهده به عهدنامه ۱۹۴۸ استناد کرده است. این اقدام با هدف جلوگیری از پذیرش حقوق شکل‌نگرفته و تثبیت موقعیت حقوقی ایران در مذاکرات آینده انجام شده است.

همکاری شانگهای، بریکس و همکاری‌های دو کشور در اتحادیه اقتصادی اوراسیا اشاره کرد. وی بر این باور بود که این مسائل می‌تواند در ارتقای روابط اقتصادی و تجاری دو کشور تأثیرگذار باشد. اقبالی همچنین تأکید کرد این نوع اسناد ممکن است وجوه اشتراکی بین کشورهای مختلف داشته‌باشد، اما نوع اختصاصی و خاص آن، که به‌مولفه‌ها و ویژگی‌های خاص روابط دو کشور بستگی دارد از اهمیت بیشتری برخوردار خواهد بود. این ویژگی‌ها شامل ظرفیت‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، علمی، اجتماعی و سایر موارد مرتبط است که به شکوفایی روابط دو جانبه کمک خواهد کرد. در ادامه اقبالی به تحلیل و بررسی ابعاد مختلف سند جدید همکاری میان جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه پرداخت و گفت: «بعید به نظر می‌آید که در اجرای چشم‌انداز این سند مشکلی خاص وجود داشته‌باشد. به هر حال، طرفین مدت قابل توجهی روی این سندند مذاکره کرده‌اند و دیدگاه‌ها و نظرات مبادله‌شده است. این سند ابتدا توسط ایران تدوین شده و به طرف روسیه ارائه شده و در چندین مذاکره مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفته است. درواقع این سند مورد تأیید بخش‌های تخصصی دو کشور قرار گرفته است. حالا پروسه حقوقی آن یک فرایند است که باید طی شود و بعد از طی شدن این فرایند، وارد جنبه اجرایی خواهد شد. پروسه حقوقی نیز به دستورکار و میزان فشرده‌گی کاری نهادهای مرتبط بستگی دارد که این امور را پیگیری کنند.»

حجم تجارت ایران و روسیه باید به ۲۰ میلیارد دلار برسد

اقبالی در ادامه تأکید کرد: «امضای این سند و سفر رئیس‌جمهور محترم ایران به روسیه یک گام مهم در ارتقای همکاری‌های دو جانبه است. اگرچه همان‌طور که اعلام‌شد وضعیت موجود روابط به‌ویژه آمار و ارقامی که مربوط به حجم مبادلات، میزان سرمایه‌گذاری و مبادله گردشگر بین دو کشور است نشان‌دهنده این است که فاصله قابل توجهی در ظرفیت‌ها وجود دارد. روسیه کشوری است با بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار حجم مبادلات تجاری و ۱۵۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری درحالی‌که حجم مبادلات ما با این کشور تنها حدود ۸.۵ میلیارد دلار است. بنابراین، برای دستیابی به هدف‌های تعیین‌شده نیاز است که این میزان به ۲۰ میلیارد دلار یا بیشتر برسد.» وی با اشاره به وضعیت کنونی گفت: «در حال حاضر حجم مبادلات دو کشور تقریباً به یک در صد هم نمی‌رسد و در حوزه تولید نیز وضعیت مشابهی داریم. این مسئله مربوط به سرمایه‌گذاری و سایر موضوعات است که ظرفیت‌های زیادی در این زمینه وجود دارد. روسیه بزرگ‌ترین کشور دنیاست و بخش قابل توجهی از جمعیت این کشور به کالاهای انحصاری و ظرفیت‌های ایران در حوزه‌هایی مانند خشکبار، فرش، صیفی‌جات، خرما، زعفران و… علاقه‌مندند. کالاهای مصرفی ایرانی می‌توانند جایگاه ویژه‌ای در بازار روسیه پیدا کنند.» اقبالی در پایان تأکید کرد: «یکی از حوزه‌هایی که رسانه‌ها می‌توانند نقش مهم‌تری ایفا کنند بحث افکار عمومی و دیپلماسی عمومی است که در این زمینه جای کار بیشتری وجود دارد.»

علی بمان اقبالی، کارشناس مسائل اوراسیا در گفت‌وگو با «فره‌یختگان»:

با این معاهده نگاه ایران به چالش‌ها تغییر نمی‌کند

در گفت‌وگویی که با علی بمان اقبالی، کارشناس مسائل اوراسیا انجام شد، او به بررسی توافقنامه جدید بین ایران و روسیه پرداخت و ابعاد مختلف آن را تشریح کرد.

مسائل جدید به‌روزرسانی سند را می‌طلبید

اقبالی با اشاره به اینکه این توافقنامه جدید در واقع به‌روزرسانی یک سند قدیمی است که بین دو کشور امضا شده، بیان داشت که طبیعتاً مولفه‌های جدیدی به روابط دو کشور در سه حوزه بین‌المللی، منطقه‌ای و دو جانبه افزوده شده است. او افزود: «این سند قطعاً بستر مناسبی برای روند رو به رشد روابط دو کشور و همچنین امضای اسناد و مدارک دیگری که در روابط لازم است، خواهد بود.» او همچنین به تحولاتی که در دو دهه گذشته در روابط ایران و روسیه رخ داده است، اشاره کرد و اظهار داشت: «۲۰ سال پیش، موضوعاتی مانند مباحث دیپیتال، سایبری، ارتباطات، همکاری‌های ترانزیتی و کردینوری، همکاری‌های دو جانبه، و مقابله با تحریم‌ها مطرح نبود، اما اکنون این مسائل در این سند مهم پیش‌بینی شده است.» وی در ادامه بر لزوم ارتقای همکاری‌های دو جانبه تأکید کرد و گفت: «برای ارتقای همکاری‌های دو جانبه برخی مولفه‌ها لازم است که بخشی از آن فراهم شده و بخشی دیگر باید فراهم‌شود. این شامل همکاری‌های بانکی، پولی، گمرکی و تسهیل تردد تجار و صاحبان سرمایه است. طبیعتاً این سندی می‌تواند به تدوین اسناد جدید و رفع موانع و مشکلات موجود کمک کند.»

اراده ۲کشوربر کاهش اثر تحریم بر یکدیگر است

اقبالی خاطر نشان کرد: «حجم مبادلات اقتصادی و تجاری دو کشور با ظرفیت‌های موجود فاصله زیادی دارد و اراده طرفین بر این است که موانع رفع شود تا همکاری‌ها را تقا یابد و حجم مبادلات افزایش پیدا کند. بدون شک، دو کشور اراده‌دارند که برای کاهش تأثیر تحریم‌ها با یکدیگر همکاری داشته‌باشند.

این سند هم از نظر محتوایی و هم از نظر بسترسازی می‌تواند کمک‌کننده باشد تا دو کشور بتوانند در گذر از تحریم‌های ظالمانه و یک‌جانبه غرب، موفق‌تر عمل کنند.» او افزود: «تجربه ما در مقابله با تحریم‌ها بیشتر است، زیرا نزدیک به ۱۴ سال است که گرفتار این تحریم‌های ظالمانه هستیم. روسیه نیز در چند سال اخیر، خصوصاً بعد از سال ۲۰۲۰، هدف تحریم‌ها قرار گرفته است، اما در همین مدت کوتاه، تعداد و میزان تحریم‌هایی که بر روسیه اعمال شده به‌مراتب بیشتر از تحریم‌هایی است که بر جمهوری اسلامی ایران تحمیل شده است.»

این سند نگاه ایران به مناطق مناقشه‌برانگیز را تغییر نمی‌دهد

در ادامه گفت‌وگو با علی بمان اقبالی، کارشناس مسائل اوراسیا او به ابعاد دیگری از توافقنامه جدید بین ایران و روسیه پرداخت و توضیحاتی در خصوص سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و مسائل مربوط به دریای خزر ارائه داد. اقبالی در این بخش از گفت‌وگو به سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران اشاره